

Statsstøttet udbygning af VE gavner primært PtX- producenter

1. Introduktion

Danmark har ambitiøse mål for udbygningen af VE

Danmark har særdeles ambitiøse mål for udbygningen af vedvarende energi (VE) – både på land og på vand. Med aftalen om et mere grønt og sikkert Danmark fra 2022¹ vedtog et bredt flertal i folketinget et mål om at firedoble produktionen fra VE på land og femdoble produktionen fra havvind. Indtil videre har tempoet i udbygningen dog ikke kunnet leve op til ambitionerne, og det afføder spørgsmålet om, hvor langt politikerne er villige til at gå for at opnå disse mål. Skal ambitionerne, der vil gøre Danmark til stor eksportør af strøm, fx nås, selvom det kræver statsstøtte?

Mere VE giver lavere priser

Branchen og mange politikere argumenter ofte for, at økonomisk støtte til VE i sidste ende vil komme forbrugerne til gavn, fordi en stor udbygning vil resultere i lavere elpriser. Et eksempel på det ses i en fælles kronik af Martin Lidegaard, Mona Juul og Alex Vanopslagh, hvor de fremlægger fem pejlemærker for havvind. Ét pejlemærke går ud på, at lave forbrugerpriser er vigtigere end indtægter til staten.² Og argumentet er ligeledes blevet brugt i forbindelse med Energiø Bornholm, der forventes at kræve hele 31,5 mia. kr. i statsstøtte.³ I tillægsaftalen om udbud af 6 GW havvind står der følgende om Energiø Bornholm: "Det bidrager med massive mængder grøn strøm, (...) og vil komme borgere og virksomheder i Danmark til gavn med lavere elpriser og stabil, grøn energiforsyning."⁴

Støttet VE omfordeler penge fra skatteydere til elforbrugere

Isoleret set er det også rigtigt, at VE-udbygning fører til lavere elpriser, men i tilfældet med Energiø Bornholm sker det på baggrund af udbetaling af statsstøtte, som jo er en omkostning for skatteyderne. I dette notat undersøger vi, om skatteyderen og elforbrugeren egentlig er den samme, eller der finder en omfordeling sted, når skatte kroner bruges på at sænke elprisen.

2. Skatteydere versus elforbrugere

Skatteyderne betaler for statsstøtte

Når staten bruger penge, er der kun et sted, de kan komme fra, og det er skatteyderne - enten nutidens eller fremtidens. Det er derfor relevant at kigge på, hvem skatteyderne rent faktisk er, for det er dem, der ender med regningen, når regeringen vælger at støtte projekter som Energiø Bornholm.

Skatteyderne består primært af husholdningerne

Mere end 50 pct. af statens skatteindtægter kommer fra indkomstskatter fra husholdningerne. Den næststørste post er moms, der både betales af husholdninger og virksomheder, og som udgør cirka 20 pct. af skatteindtægterne, mens selskabsskatter kun har udgjort mellem fem og ni pct. af indtægterne mellem 2010 og 2023. Fordelingen af skatte- og afgiftsindtægter i Danmark er illustreret i figur 1. Baseret på disse tal kan man konkludere, at når staten bruger penge, så er det primært husholdningerne, der finansierer det.

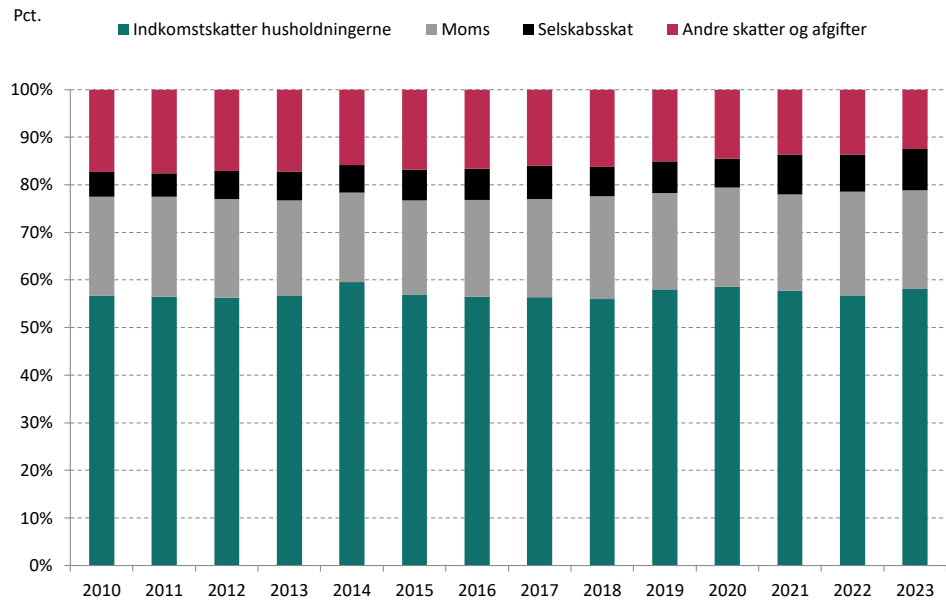
¹ [Aftale om et mere grønt og sikkert Danmark - Regeringen.dk](#)

² [Tre partiledere fremlægger fem pejlemærker for havvind: Regeringen må handle – vi er godt i gang med at misse det historiske vindue \(berlingske.dk\)](#)

³ [Microsoft Word - EØB-rapport 01.11.23.docx \(ens.dk\)](#)

⁴ [Cover \(kefm.dk\)](#)

Figur 1 Fordeling af skatte- og afgiftsindtægter i Danmark

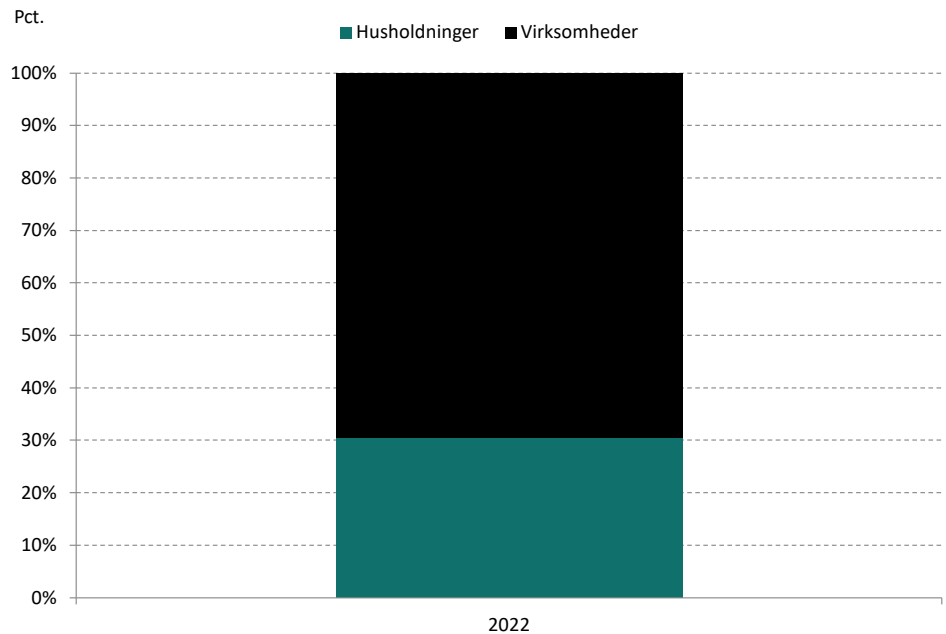

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken tabel SKAT

Virksomhederne står for 2/3 af elforbruget

Når man derimod kigger på elforbruget, og hvem der primært får glæde af lavere elpriser, ser billedet anderledes ud. I 2022 stod virksomhederne for cirka 2/3 af Danmarks elforbrug jf. figur 2, og det niveau har ligget nogenlunde stabilt de sidste 10 år.

Figur 2 Elforbrug fordelt på husholdninger og virksomheder

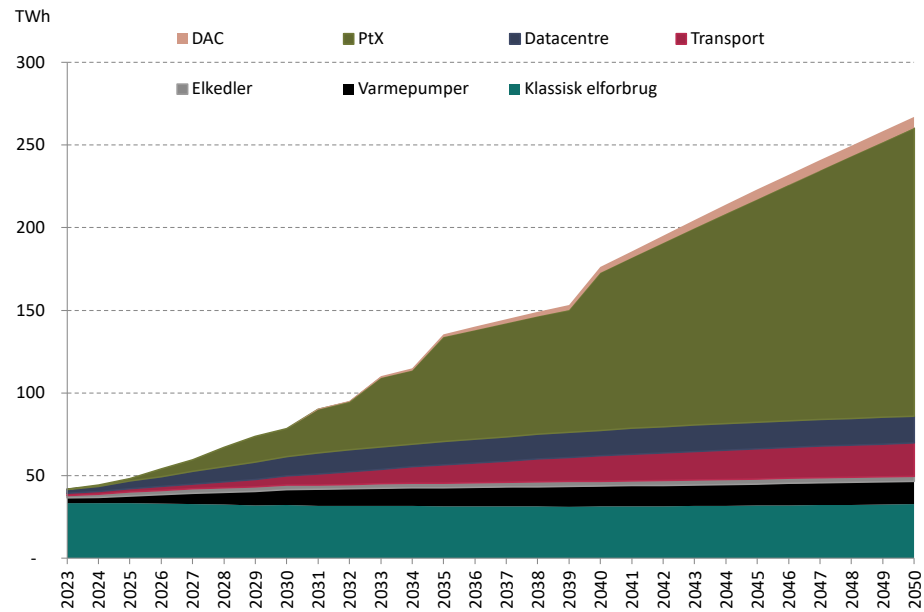
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken tabel ENE3H

Virksomhedernes elforbrug forventes at stige markant fremadrettet

Fremadrettet forventes virksomhedernes andel endda at stige markant. Det skyldes primært, at en stor del af vores elforbrug kommer til at gå til PtX. Allerede ved idriftsættelsen af Energijø Bornholm i 2030 forventes PtX at udgøre 22 pct. af vores samlede elforbrug og i

2050 forventes det at udgøre hele 65 pct.⁵ Det fremadrettede elforbrug fordelt på anvendelse fremgår af figur 3.

Figur 3 Fremadrettet elforbrug fordelt på anvendelse

Kilde: Energistyrelsen (2023) Analyseforudsætninger til Energinet 2023

Energiø Bornholm gavner primært virksomhederne

Det er altså ikke forkert at pege på, at man ved at statsstøtte Energiø Bornholm kan medvirke til lavere elpriser i Danmark. Man skal dog huske, at det primært er dansk erhvervsliv og de mest energiintensive virksomheder, der får glæde af de lavere elpriser. Den nuance er nærmest fraværende i den offentlige debat, der ikke for alvor afspejler, at statsstøttet VE betyder en omfordeling af penge fra husholdningerne til især energitunge virksomheder som PtX-producenter.

PtX-produkter skal primært eksporteres

Denne opdeling mellem gevinster til virksomheder og husholdninger er selvfølgelig ikke helt så simpel som beskrevet overfor. Hvis virksomhedernes omkostninger falder, som følge af lavere elpriser, vil det også betyde billigere varer og tjenester til husholdninger i det omfang, virksomhederne sælger deres produkter indenlandsk. PtX forventes dog relativt hurtigt at udgøre en stor del af det samlede elforbrug, og da den indenlandske efterspørgsel efter PtX-produkter er relativt lav, vil klart størstedelen af VE-udbygningen blot resultere i større eksport.

Offentlig debat giver forkert billede af vindere og tabere ved statsstøttet VE

Der tegner sig således et billede af, at det at bruge skatte kroner på at støtte VE-udbygningen for at få lavere elpriser resulterer i omfordeling fra husholdninger til virksomheder. Det betyder naturligvis ikke, at det ikke er en legitim politisk afvejning at prioritere at få lavere elpriser. Det kommer bare primært dansk erhvervsliv til gode, og det bør den offentlige debat i højere grad afspejle, så fordele og ulemper ved at statsstøtte VE-udbygningen er klarere for alle, og så vi kan have en mere oplyst offentlig debat om landets energipolitik.

⁵ Energistyrelsen (2023) Analyseforudsætninger til Energinet 2023